

RIJEČ UREDNIŠTVA

ZANEMARUJE LI ŠUMARSKA PRAKSA NAČELA POTRAJNOG (ODRŽIVOG) GOSPODARENJA ŠUMAMA?

U Šumarskome listu br. 7–8/2004. u rubrici Aktualno, pod naslovom "Nekoliko misli u prilog izradbe kodeksa o gospodarenju prirodnim šumama", akademik Dušan Klepac u 10 je sentenci sažeo bitna načela gospodarenja prirodnim šumama. "Šuma je obnovljivi prirodni resurs; ona se može obnoviti ako se njome pravilno gospodari, ukoliko nije poremećen šumski ekosustav", prva je sentenca, a druga: "Pravilno gospodarenje šumama je potrajno gospodarenje, održavajući gospodarske, ekološke i socijalne funkcije šume".

U svim prigodama ističemo kako mi imamo 97 % prirodnih šuma i kako su među najočuvanijima u svijetu upravo zahvaljujući činjenici da hrvatsko šumarstvo, za razliku od drugih, nikada nije napuštalo načela potrajnog (održivog) gospodarenja šumama. Jesmo li na tragu da danas nakon dva i pol stoljeća, polako, sve u nemilosrdnoj trci za upitnim profitom napuštamo ta načela? Već prva sentenca npr. traži odgovor na pitanje: remetimo li šumski ekosustav ako kao izvođače radova biramo isključivo najjeftinije ponuđače, nestručne i neispravno tehnički opremljene, slabo provjeravajući njihovu kvalificiranost za određene poslove? Prisjetimo se kratkotrajnog neuspješnog pokušaja poslije Drugog svjetskog rata da drvoprerađivači (kupci) izvode radove na sječi i izradi drvnih sortimenata, što se upravo uvodi u šumarsku praksu. Primjeri s terena ukazuju nam da je nestručnost i nekompetentnost već na djelu, a što nas tek očekuje! "Pravilno gospodarenje" pak iz druge sentence, podrazumijeva pravovremenu prirodnu obnovu i njegu čišćenjem i proredom šumskih sastojina (prebiranje u prebojnim šumama). Zakašnjeli uzgojni radovi u navedenim fazama, najčešće iz razloga uštede na troškovima, kako bi se povećao profit, uzrokom su neuspjele obnove šumskih sastojina, posebice nedostatnog korištenja produktivnosti odnosnog šumskog staništa. Ovo se događa sada, a što će se tek dogoditi ako se ukine naknada za općekorisne funkcije šuma, tek ćemo vidjeti!

Da li se provjerava i tko provjerava stručnost i kompetentnost izvođača radova, te tko to nadzire i sankcionira? Kakvi su nam pak stručni kapaciteti (osim nekoliko časnih iznimaka), instrumenti i ingerencije resornog ministarstva koje sve to nadzire, pa i sam rad trgovačkog društva kojemu je vlasnik povjerio gospodarenje šumama, zasigurno ne kako ono hoće, nego, vjerujemo, po stručnim i znanstvenim načelima. Drži li se ono barem osnovnih načela potrajnog gospodarenja u nedostatku šumarske strategije, koja bi uz Zakon o šumama trebala biti putokaz budućeg održanja šuma i razvoja šumarstva.

Uz prethodno citirane i ostale sentence glede pridržavanja načela potrajnog (održivog) gospodarenja šumama, neobično je važno osvrnuti se na devetu sentencu koja glasi: "Organizacijski oblik šumarstva može biti različit od centralističkoga do decentralističkoga, ali najpovoljniji je oblik organizacije koji omogućuje na istom prostoru i istoj organizacijskoj jedinici korištenje svih izravnih i neizravnih beneficija koje šuma pruža". Kakav je danas i da li trenutni organizacijski oblik šumarstva omogućava spomenute beneficije šume? Strogo centralistički oblik u kojemu za svaku sitnicu treba tražiti odobrenje centra, gdje upravitelji uprava nemaju nikakvih ingerencija, čime im je ograničena inventivnost i primjena stečenih šumarskih znanja i iskustava te narušen ugled pred zaposlenicima i lokalnom zajednicom, gdje revirnici i ostali inženjeri sve više postaju kancelarijski službenici umjesto da budu u šumi gdje im je i mjesto kao nositeljima proizvodnje, sigurno nisu sastavnice optimalnoga organizacijskog oblika šumarstva.

I naposljetku pitanje, uz sve spomenuto kao poticaj o čemu trebamo razmišljati i zauzeti određeni stav: podupire li, ili bilje rečeno tko će, posebice kada se ukine naknada za općekorisne funkcije šuma, podupirati napredak šumarstva (stručni i tehnološki) za kojega deseta sentenca kaže "Nema napretka u šumarstvu bez znanosti i kulture".

Uredništvo